

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

08 octombrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Ursache Petru,

Judecători – Timofti Vladimir, Covalenco Elena, Nicolaev Ghenadie și Gordilă Nicolae,

a judecat în ședință publică recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bender, Cătălin Scutelnic împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 28 martie 2013 în cauza penală privindu-le pe

***Motoc Parascovia Arcadie**, născută la 03 aprilie 1967, originară și domiciliată în s. Răscăieți, r-nul Ștefan Vodă;*

și

***Motoc Rima Filip**, născută la 23 noiembrie 1988, originară și domiciliată în s. Răscăieți, r-nul Ștefan Vodă;*

termenul de examinare a cauzei fiind:

- ***în prima instanță din 27.06.2012 până la 12.12.2012;***
- ***în instanța de apel din 13.01.2013 până la 28.03.2013;***
- ***în instanța de recurs din 04.06.2013 până la 08.10.2013.***

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul Crijanovschi Sergiu, care a solicitat admiterea recursului în sensul declarat.

Partea vătămată Tihon Eugenia, care s-a pronunțat pentru respingerea recursului.

Avocații Cebotari Pavel și Gorenco Cornelia și inculpatele Motoc Parascovia și Motoc Rima, care s-au pronunțat pentru respingerea recursului declarat de către procuror.

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție asupra recursului în cauză în baza actelor din dosar,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Slobozia din 12 decembrie 2012, *Motoc Parascovia* a fost condamnată în baza art. 165 alin. (1) lit. c) Cod penal la 5 ani închisoare.

Motoc Rima a fost condamnată în baza art. 302 alin. (1) Cod penal la 3 luni închisoare.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedespelor numite lui Motoc Parascovia și Motoc Rima le-a fost suspendată condiționat pe un termen de probă a câte 1 an.

2. *În fapt*, s-a constatat, că Motoc Parascovia, avînd intenția de a trafica persoane din păturile social vulnerabile, în scop de exploatare comercială prin muncă, prin practicarea cerșetoriei, la începutul lunii iunie 2011, data precisă nu a fost posibil de stabilit pe parcursul urmăririi penale, cunoscînd despre starea de vulnerabilitate a lui Tihon Eugenia, care ar condiționa acordul persoanei de a se supune abuzului sau exploatării, s-a prezentat acesteia ca o persoană care o poate transporta în Federația Rusă, unde i-ar putea găsi un loc de muncă.

Ulterior, Motoc Parascovia, primind acordul cet. Tihon Eugenia de a pleca la lucru în Federația Rusă, în continuarea acțiunilor sale criminale, suportând toate cheltuielile, a organizat la data de 16.06.2011 transportarea acesteia peste hotarele R.Moldova, în Federația Rusă, unde a adăpostit-o într-o casă închiriată din suburbia Moscovei. În continuarea acțiunilor sale, Motoc Parascovia, i-a confiscat pașaportul acesteia, iar apoi, deținând controlul asupra victimei, care se afla într-o stare de vulnerabilitate determinată de lipsa actelor de identitate, de mijloace financiare strict necesare pentru întreținerea sa, a impus-o pe aceasta să practice cerșitul în stațiile de metrou din or. Moscova, o perioadă de aproximativ 9 luni de zile, iar banii obținuți în urma profitului îi însușea Motoc Parascovia.

Aproximativ în luna decembrie 2011, data nu a fost posibil de stabilit, Motoc Parascovia fiind internată într-un spital din or. Moscova, însă urmărind scopul de a nu pierde controlul asupra lui Tihon Eugenia, în urma unei înțelegeri prealabile și de comun acord a transmis-o pe Tihon Eugenia în supravegherea lui Motoc Rima.

În drept, acțiunile acesteia au fost reîncadrate din prevederile art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal în cele ale art. 165 alin. (1) lit. c) Cod penal – traficul de ființe umane, adică recrutarea, transportarea, adăpostirea unei persoane cu consimțământul acesteia, pentru exploatarea prin muncă, pentru cerșetorie, săvârșită prin abuz de poziție de vulnerabilitate.

2.1. În fapt, s-a constatat, că Motoc Rima în luna decembrie 2011, data precisă nu a fost posibil de stabilit pe parcursul urmăririi penale, în timp ce Motoc Parascovia era internată în spitalul din or. Moscova, a instituit supravegherea asupra lui Tihon Eugenia, cu scopul de a obține pentru dînsa și pentru Motoc Parascovia foloase materiale injuste, în urma practicării cerșitului de către Tihon Eugenia. Pe parcursul a trei săptămîni de zile a adăpostit-o pe ultima în casa închiriată din suburbia or. Moscova, însușind banii obținuți de către Tihon Eugenia în urma cerșitului.

În drept, acțiunile acesteia au fost reîncadrate din prevederile art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal în cele ale art. 302 alin. (1) Cod penal – organizarea cerșetoriei în scop de a obține pentru sine sau pentru altul foloase materiale injuste.

3. Sentința menționată a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărîri prin care Motoc Parascovia și Motoc Rima să fie condamnate în baza art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal la cîte 7 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activități în domeniul angajării în cîmpul muncii, documentării și transportării persoanelor pe un termen de 3 ani, invocînd că instanța incorect a recalificat acțiunile inculpatelor pe art. 165 alin. (1) lit. c) Cod penal și art. 302 alin. (1) Cod penal, care corect urmează a fi încadrate în baza art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal, cu aplicarea unei pedepse mai aspre și a pedepsei complementare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 28 martie 2013 a fost admis apelul declarat de către procuror, casată parțial sentința Judecătoriei Slobozia din 12 decembrie 2012 în latura penală și pronunțată o nouă hotărîre prin care *Motoc Parascovia* a fost condamnată în baza art. 165 alin. (1) lit. c) Cod penal la 5 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activități în domeniul angajării în cîmpul muncii, documentării și transportării persoanelor pe un termen de 3 ani.

Motoc Rima a fost condamnată în baza art. 302 alin. (1) Cod penal la 3 ani închisoare.

În temeiul art. 90 Cod penal, executarea pedepselor numite lui *Motoc Parascovia* și *Motoc Rima* le-a fost suspendată condiționat pe un termen de probă a câte 5 ani.

5. Hotărîrea nominalizată este atacată cu recurs ordinar de către procuror, care indicînd prevederile art. 427 alin. (1) pct. 12) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, invocînd că:

- hotărîrile instanțelor de judecată nu sunt bazate pe o apreciere obiectivă a probelor prezentate;

- pe de o parte instanța consideră și apreciază veridice declarațiile victimei *Tihon Eugenia*, constatînd dovedit faptul recrutării, transportării, adăpostirii și exploatării acesteia, iar pe de altă parte apreciază în parte critic declarațiile acestei persoane în partea ce ține de acțiunile întreprinse de către inculpata *Motoc Rima*, violența manifestată de către aceasta, scopul și motivul ridicării banilor;

- spre deosebire de traficul de persoane, organizarea cerșetoriei exclude prezența factorului violenței și constituie o activitate îndreptată spre atragerea benevolă, prin diverse metode și mijloace, a unei persoane sau a unui grup de persoane la practicarea cerșetoriei în scop de a obține pentru sine sau pentru alții foloase materiale;

- instanța nu a luat în calcul declarațiile lui *Tihon Eugenia* conform cărora dînsa a fost maltrată de către *Motoc Rima*;

- *Motoc Rima* de comun acord cu *Motoc Parascovia* a adăpostit-o, primit-o și exploatat-o prin muncă pe *Tihon Eugenia* în timp ce i-au fost confiscate actele;

- transmiterea banilor însușiți de către *Motoc Rima* de la *Tihon Eugenia*, precum și impunerea victimei la cerșit, dovedește faptul că *Motoc Rima* acționa în vederea atingerii scopului pus de către *Motoc Parascovia* și anume obținerea de foloase materiale în urma exploatării părții vătămate, fapt ce dovedește comiterea infracțiunii prin complicitate;

- instanțele de judecată greșit au considerat că fiecare inculpată a acționat de sine stătător, fără a avea o înțelegere prealabilă;

- analizînd acțiunile inculpatelor se constată că ambele au întreprins acțiuni în vederea exploatării prin muncă a părții vătămate, ambele au ridicat banii obținuți de către *Tihon Eugenia* în rezultatul cerșetoriei, fapt ce denotă că inculpatele au acționat coordonat și fiind în înțelegere;

- consideră că acțiunile ambelor inculpate urmează a fi încadrate în baza art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal.

6. Verificînd argumentele invocate în recursul declarat în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră că acesta urmează a fi admis reieșind din următoarele considerente.

Potrivit pct. 37 al Hotărîrii CEDO din 20 iulie 2004 în cauza *Nikitin versus Federația Rusă*, *Motoc Parascovia* și *Motoc Rima* urmează a fi considerate cu statut de inculpate (art. 65 alin. (2) Cod de procedură penală) și nu de condamnate (art. 65 alin. (3) pct. 1) Cod de procedură penală), deoarece nu au epuizat căile ordinare de atac.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală (red. 27.10.2012), instanța de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror

probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărîrea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal lărgit constată, că instanța de apel la examinarea apelului declarat nu a respectat cerințele art. 414 Cod de procedură penală, nu a răspuns la modul convenit la toate motivele invocate de apelant, în legătură cu ce în baza temeiului pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală urmează a fi casată decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece această eroare nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit apelului declarat de procurorul Sergiu Durguz (f.d. 126-129) criticându-se legalitatea și temeinicia sentinței se invocă următoarele motive:

„-instanța eronat a indicat motivul recalificării acțiunilor inculpatelor ca fiind faptul, că Motoc Rima pe parcursul a trei săptămîni a continuat să o adăposteze pe Tihon Eugenia, în casa închiriată în suburbia or. Moscova însușind banii obținuți de către Tihon Eugenia în urma cerșitului, comițînd astfel infracțiunea prevăzută de art. 302 alin. (1) Cod penal, iar lui Motoc Parascovia încriminîndu-i-se infracțiunea de trafic (art. 165 alin. (1) lit. c) Cod penal), întru-cît aceasta a recrutat-o, transportat-o, adăpostit-o, cu consimțămîntul persoanei în scop de exploatare pentru cerșetorie, prin abuz de poziție de vulnerabilitate;

- inculpata Motoc Parascovia a comis recrutarea, transportarea și adăpostirea cet. Tihon Eugenia, cu consimțămîntul acesteia pentru cerșetorie, pe cînd Motoc Rima a comis adăpostirea persoanei cu acordul ei pentru practicarea cerșetoriei;

- atît acțiunile lui Motoc Rima, cît și ale lui Motoc Parascovia cad sub incidența dispoziției art. 165 Cod penal;

- consideră că a existat înțelegere între inculpate, cel puțin în ce ține de adăpostirea persoanei, cu consimțămîntul ei pentru practicarea cerșetoriei, întru-cît atît Motoc Parascovia, Motoc Rima cît și Tihon Eugenia au locuit în aceeași locuință, respectiv aceasta fiind dovada înțelegerii prealabile;

- despre săvîrșirea cu intenție de către Motoc Rima a infracțiunii prevăzute de art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal, cu indicii calificativi: primirea și adăpostirea cet. Tihon Eugenia, cu consimțămîntul acesteia pentru cerșetorie, ne vorbește faptul, că odată cu internarea lui Motoc Parascovia într-un spital, victima traficului – Tihon Eugenia a fost preluată pentru cerșetorie de către Motoc Rima, care a adăpostit-o în continuare într-o casă din suburbia Moscovei și pe parcursul a trei săptămîni îi lua practic toți banii cerșiți;

- s-a solicitat condamnarea ambelor inculpate în baza art. 165 alin. (2) lit. d) Cod penal”.

Anume asupra acestor motive invocate în apel de procurorul Sergiu Durguz, instanța de apel nu s-a pronunțat sau s-a pronunțat superficial, fără argumentarea cuvenită.

Colegiul lărgit invocă referindu-se la încadrarea acțiunilor inculpatelor Motoc Parascovia și Motoc Rima contestată de către procuror cu recurs ordinar, că conform teoriei dreptului penal traficul de ființe umane constituie recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea unei persoane, cu sau fără consimțământul acesteia, în scop de exploatare sexuală comercială sau necomercială, prin muncă sau servicii forțate, pentru cerșetorie, în sclavie sau în condiții similare sclaviei, de folosire în conflicte armate sau în activități criminale, de prelevare a organelor sau țesuturilor, săvârșită prin: amenințare cu aplicarea sau aplicarea violenței fizice sau psihice nepericuloase pentru viața și sănătatea persoanei, inclusiv prin răpire, prin confiscare a documentelor și prin servitute, în scopul înotarcerii unei datorii a cărei mărime nu este stabilită în mod rezonabil, precum și prin amenințare cu divulgarea informațiilor confidentiale familiei victimei sau altor persoane atât fizice, cât și juridice; înșelăciune; abuz de poziție de vulnerabilitate sau abuz de putere, dare sau primire a unor plăți sau beneficii pentru a obține consimțământul unei persoane care deține controlul asupra unei alte persoane.

Obiectul juridic principal al acestei componente de infracțiune îl constituie relațiile sociale cu privire la libertatea fizică a persoanei.

Obiectul juridic secundar al traficului îl formează relațiile sociale cu privire la libertatea psihică a persoanei; integritatea corporală a persoanei; libertatea fizică a persoanei; posesia asupra documentelor persoanei; libertatea manifestării de voință; probitate (în cazul când traficul de ființe umane presupune abuzul de poziția de vulnerabilitate a victimei); exercitarea corectă a funcției în cadrul unei autorități publice; exercitarea corectă a controlului asupra unei persoane aflate sub autoritatea altcuiva; exercitarea corectă a funcțiilor autorității publice, a acțiunilor administrative de dispoziție ori organizatorico-economice; sănătatea persoanei; integritatea fizică sau psihică a persoanei; inviolabilitatea și libertatea sexuală a persoanei; viața persoanei.

Spre deosebire de traficul de persoane, organizarea cerșetoriei exclude prezența factorului violenței și constituie o activitate îndreptată spre atragerea benevolă, prin diverse metode și mijloace, a unei persoane sau a unui grup de persoane la practicarea cerșetoriei în țară în scop de a obține pentru sine sau pentru alții foloase materiale.

Astfel, Colegiul lărgit enunță că instanța de apel încadrând acțiunile inculpatei Motoc Parascovia în baza art. 165 alin. (1) lit. c) Cod penal și ale inculpatei Motoc Rima în baza art. 302 alin. (1) Cod penal, urma să demonstreze prin probe concrete că nu a existat nici o înțelegere între inculpate, concluzia instanței însă, precum că fiecare inculpată a acționat de sine stătător, fără a avea o înțelegere prealabilă, este una pripită și inadmisibilă, deoarece însăși instanța de fond, în sentința sa, constată că „Motoc Rima pe parcursul a trei săptămâni, în perioada când Motoc Parascovia se afla în spital avînd înțelgere prealabilă și în comun acord cu Motoc Parascovia a impus-o pe Tihon Eugenia să practice în continuare cerșitul pe la stațiile de metrou din or. Moscova, însușindu-i banii obținuți”, iar instanța de apel a confirmat ca corect stabilită fapta descrisă în sentință, fiindcă nu există motivarea excluderii înțelegerii prealabile în decizia atacată.

Această concluzie a instanței de apel denotă că Motoc Rima acționa în vedere atingerii scopului pus de către Motoc Parascovia și anume obținerea de foloase materiale

în urma exploatării părții vătămate, ce nu a fost corect calificat de instanța de fond și de apel.

Instanța de apel a neglijat și argumentul procurorului cu referire la adăpostirea lui Tihon Eugenia de către Motoc Parascovia și Motoc Rima, cu consimțământul ei pentru practicarea cerșetoriei, întru-cît toate trei au locuit în aceeași locuință, iar cînd Motoc Parascovia a fost internată în spital, victima traficului – Tihon Eugenia a fost preluată pentru cerșetorie de către Motoc Rima, care a adăpostit-o în continuare într-o casă din suburbia Moscovei și pe parcursul a trei săptămîni îi lua practic toți banii cerșiți, fapt ce dovedește că Motoc Rima a primit-o și adăpostit-o pe Tihon Eugenia, cu consimțământul acesteia pentru cerșetorie.

Reieșind din aceste motive, recursul declarat de către procuror urmează a fi admis, casată decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, deoarece instanța de apel nu s-a pronunțat pe motivele invocate în apel și faptei săvîrșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate de procuror și ținînd cont de motivele casării deciziei atacate să pronunțe o hotărîre legală și întemeiată.

7. Pentru aceste motive, în conformitate cu art. 434, art. 435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursul declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bender, Cătălin Scutelnic, casează decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bender din 28 martie 2013 în privința lui Motoc Parascovia și Motoc Rima, cu dispunerea rejudecării cauzei în Curtea de Apel Bender, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Decizia pronunțată în ședință publică la 29 octombrie 2013, ora 09⁵⁰.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Covalenco Elena

Nicolaev Ghenadie

Gordilă Nicolae